

Vprašanje to je veliko vprašanje; vprašanje tako, katero se rešiti mora.“ —

Pervi zvezek letošnjega *Nevena*, katerega je vsak prijatelj jugoslovanske literature tako težko pričakoval, je prišel te dni v Zagrebu na svetlo. Na 6 polah četrte obsega: Pjesništvo i pripovedke; povestnica, narodo- in zemljopis; obrazovanje i škola; priradoslovje, različite črte; vjestnik. — Lepa in ukusna je notranja kakor unanja oblika tega zvezka in želeti je, da bi „*Neven*“ več prijateljev imel, kakor jih je doslej štel.

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Milana. 25. jun. Dolina Italija bi utegnila letos največ žide pridelati, ker je ondašnji pridelk bogat. V srednji Italiji je niso menj pridelali, kakor pretečeno leto. Severni kraji so zavoljo bolezní sviloprejk najbolj v škodi. Pa vendar je iz Friulskega brati, da so to leto več mešičkov pridelali, kakor lansko leto; toda mešički dajejo menj žide.

Iz Gorenskega 22. jun. Nek pastir je zakuril v Deberški gori; ne da bi bil pogasil ogenj, žene svoje čedo domú. Proti šesti uri zvečer zapazimo 6. junija v gojzdu ogenj. Radoljska okrajna gosposka in bližnji sosedje so ob 9. uri zvečer ogenj pogasili. Nekteri možje so bili na straži ponoči in do poldne družega dneva. Mislili so, da je požara konec in gredó domú. Ali po poldne se uname gojzd z novega in ogenj je tako hitro se razširjal, da se je bilo bati, da bo celega gojzda konec. Okrajna gosposka in sosedje so mu pa vendar s težkem prizadevanjem meje postavili. Pa, žali Bog! na drugi strani je začelo germovje in koreninje tléti in goréti in je gorelo po tléh do 21. junija. Bližnje soseske so prihitele gasit in upati je, da bodo do večera vse pogasile.

Iz Idrije 24. jun. Zvečer pred dnevom sv. Ahca smo imeli priložnost, dvojno slovesnost obhajati, eno, kar utiče naše jame, drugo, koja je iz bratovskih sere za nesrečne Laščane izvirala, in tudi zopet enkrat priložnost dala, v našem milem jeziku Županovo Micko gledati. Prijatli in prijateljice slovenskega gledališča so namreč omenjenim pogorelcom v prid s to igro 43 gld. 18 kr. naklonili. Tako se v naših gorah še včasih kaka slovenska iskrica vtréne, potoženo bodi Bogu, da — samo pri nas. Hvala, lepa hvala gosp. Blazniku, ki je nepohlepno nam natisnil in poslal gledišne občerte.

Novičar iz raznih krajev.

C. k. dnarstveno ministerstvo je z razpisom od 14. junija t. l. dovolilo, da se bodo od 1. julija 1857 do tiste dóbe, ko bodo novi dnarji avstrijske veljave vpeljani, sreberni dnarji držav nemško-avstrijske dnarstvene zveze po izrečeni veljavnosti v konvencijskem dnarji se v c. k. dnarnicah za vsako plačilo jemali, in sicer po téj le tarifi: 1. dva zvezna tolarja veljata 2 gld. 51 kr. ali 8 avstr. lir in 55 centezimov (kovani po dnarni pogodbi, storjeni na Dunaji 24. januarja 1857). — Visoko dnarstveno ministerstvo je prejelo načert, po katerem bi bile vse državne dnarnice v kronovinah pooblastene, na državne dolžne pisma in gruntno-odvezne obligacije v omejenih zneskih in za odločen čas dnarje dajati. — V Terstu že zdaj za pričetek vožnje po železnici veličanske priprave delajo. Še bolj bo pa te slovesnosti povzdignil prihod Nj. c. k. Veličanstva, Cesarja, z Njegovem presvitlém bratom, nadvojvodom Maksimilianom Ferdinandom, kateri bo o tej priložnosti svojo nevesto v Terst pripeljal in se več dni v tem mestu pomuditi utegnil, v katerem je, kakor je sam rekel, najlepše dni svojega življenja preživel. — V politiki je pa sicer suša, silna suša, kakor po zemlji, koja po dežji hrepení, kakor riba na suhem: — Francozi so volili in ondašnja vlada je ta

pot premagala. — Iz Černogore se sliši, da je knez Danilo s celo svojo telesno stražo v kloster Ostrog šel, kjer je ljudstvu napovedal, da bo moglo še enkrat toliko neposrednih davkov plačati, kakor doslej. Da so Černogorci po téj novici s kislimi obrazi se pogledovali, si mora slednji misliti. Dežela navadnih davkov ne more opravljati, kako ji bo mogoče, dvojnate prenašati. Danilo je svojem podložnim tudi oestro prepovedal, živino cesarskim podložnikom prodajati. Kdor se prederzne, kaj takega storiti, mora 50 gld. kazni plačati. — V Carigradu so, skoraj da najeti Černogorci, Danilovega strica, Štefana Petroviča, umorili. Natolcovan je bil, da zahteva, vlade Černogore se polastiti. Bil je rajni popred avstrijski oficir in poslednji prigodki v Černogori so ga peljali iz avstrijske službe v Carigrad, da bi ondi svoje namene beržeje doségel, kjer je pa od sovrážne osode zadét svojo dušo izdihnil. — Kako v nekterih krajih na Turškem s kristjani delajo, dokazuje to le: V Larisi, v Albanii so imeli več kristjanov zapetih, ktere so natolcovali, da so se pobune leta 1854 vdeležili. 6. junija so jih izpeljali iz jéce, Bog vé, s kakošno sladko obljubo; ko pa nesrečni iz jéce pridejo, planejo rabeljni čez-nje in jih posekajo, rekoči, da so hotli ujiti.

Izgledi poezije slovenske v narečji Varaždinsko-Zagrebskem.

Na osmi strani vvoda „Ilirske čitanke za gornju gimnaziju I.“ se bere, da so Slovenci, ki žive na Horvaškem v Zagrebski, Varaždinski in nekdanji Križevski županiji, marsikaj v svojem narečji pisali, da so večidel prozo rabili in skoro vsi pesništvo preskočili. Ker so v ti knjigi pesniški izgledi tega narečja izpuščeni, menim, da bi ne bilo od več, če bi „*Novice*“ radovednim in takih stvari željnim bravcom kako pesmico naznanile. Ljudje jih imajo sem pa tam nekaj prepisanih in nektore izmed teh so jako med ljudstvom razširjene, in toraj se tudi tu in tam kaka varijacija dobi. Tudi jaz sem dobil po nameri knjigo pisanih pesmic brez imena. Kdo jih je delal ali nabral in prepisal in kdaj in kje je živel, tega nekaj bi se dalo spoznati iz nadpisov, na priliko: od grofa Janka Draškoviča, kaj njegov „frater na Brezovice komponoval je“. Anno 1780; Item od Draškoviča; pesma od zime. Leto 1785 napravljena; gratulatia Evice za godovni dan, leto 1805 napravljena; sklep te pesmi je tak:

Ova tebi, draga Eva,
Tvoj priatelj verno speva,
Poznaš dobro Plepelič Janka,
Bog ga živi vnogog danka.

Iz te zbirke náte nekoliko pesemc, da bote vidili, kakšnega so duha in jezika. Pisane so v starem Horvaškem pravopisu: M. Kračmanov.

Od mladenčev i devojčic.

O divojke, vrt zeleni,
O mladenči, cvet ljubljeni,
Dok rastete, dok cvetete,
Dok ste mladi, dragi jeste
Vsem i vsakomu.

Doklam jeste vu tom cvetu
Prijeti ste po vsem svetu,
Vsaki želi vaša leta,
Vsaki veli: ovo cveta
Srđeu momu dragoga.

Mladost vaša je cvetuča,
Krv je pako vsa goruča,
Vsaki vu vas oči vpira,
Ar lepota nima mira,
Ona truca ljubiti.

Vi živete vu veselju,
Spunjavate vašu želju,
Vsa vam idu poleg volje,
Drugi plaču sve nevolje
I turobno življenje.

O lepote vi zrcala,
Kak se ne bi vsem dopala,
Kada mladost, kad dobrota,
Kada radost, kad lepota
Vu vas vsaka vidi se!

(Dalje sledi.)